

Північна Америка, Скандинавія та частина Центральної та Західної Європи – також мають низький ризик [4].

Таким чином, аналіз та вимірювання ризиків міжнародного підприємництва країн та застосування ефективних систем управління міжнародним бізнесом із урахуванням впливу таких ризиків дозволяє максимально скористатися вигодами від міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації.

Література:

1. Holton Glyn A. (2004). Defining Risk. *Financial Analysts Journal*, no. 60(6), pp. 19-25.

2. Насипайко Д.С., Подплетний В.В. Основні ризики зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах розвитку глобалізаційних процесів. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 11.

3. General Criteria: Country Risk Assessment Methodology and Assumptions. 2013. S&P Global Ratings: web-site. URL: <https://disclosure.spglobal.com/ratings/en/regulatory/article/-/view/sourceId/8313032> (accessed: 21 March 2022).

4. Country Reports. Allianz Trade: web-site. URL: https://www.eulerhermes.com/en_global/economic-research/country-reports.html (accessed: 21 April 2022).

СПЕЦИФІКА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Іудіна Л.С., здобувачка вищої освіти*,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Розвиток стратегічного планування територіальних громад в Україні актуалізувався особливо з початком реформи децентралізації [1]. Ця реформа стала однією з найуспішніших в Україні, але вона ще не завершилася. Стратегічне планування розвитку територіальних громад, у свою чергу, є одним з ключових елементів управління громадами, воно визначає ефективність місцевого управління. З початком широкомасштабних військових дій в Україні таке планування логічно набуває особливостей і потребує відпрацювання нових підходів.

* Науковий керівник – Шарко І.О., к.е.н., доцент

Територіальні громади відіграють ключову роль у забезпеченні базових потреб місцевого населення під час війни. Вони стають центром організації допомоги та координації дій на місцях, наприклад, основними функціями територіальних громад у період війни є:

- забезпечення безпеки та захисту місцевого населення;
- організація гуманітарної допомоги та розподіл ресурсів;
- збір та аналіз інформації про потреби та проблеми населення;
- співробітництво з іншими громадами;
- відновлення інфраструктури та соціальних послуг;

– громади можуть мати прямий контакт із міжнародними гуманітарними організаціями, що оперативно надають допомогу. Їх співпраця з такими організаціями дуже важлива, це допомагає підтримувати та забезпечувати мешканців усім необхідним.

Завдяки реформі децентралізації, територіальні громади можуть об'єктивно оцінювати стан громади, ризики та загрози, приймати рішення для їх запобігання або мінімізувати негативні наслідки.

Стратегічне планування теж відіграє важливу роль в організації виконання зазначених функцій, як в умовах військового стану, так і процесі післявоєнної відбудови.

Завдяки наданим повноваженням та наявним ресурсам уже на початку повномасштабного вторгнення можна було побачити ефективність територіальних громад, які організували евакуацію, оборону та відновлення. Яскравим прикладом стала Роганська громада Харківського району Харківської області. Частина території громади опинилася в окупації, що потребувало особливих зусиль з організації евакуації, доставки гуманітарної допомоги тощо. У другій половині 2022 р. в громаді залишалось 5000 мешканців із 16000. Але вже на період середини 2023 року повністю відновили електро- і теплопостачання, амбулаторію, котельні, дитячий садок, замінили дах і вікна у багатоповерхівках. Громада уже відновила 60 % пошкодженого житлового фонду. Завдяки цьому населення збільшилось до 13000 осіб [2].

Подальше планування розвитку громади ускладнюється військовими ризиками, а особливо це стосується стратегічного планування. Утім нехтувати стратегічним плануванням в нинішніх умовах категорично не можна, оскільки відсутність плану з відновлення та подальшого розвитку громади може призвести до занепаду. Стратегія розвитку громади, розроблена у 2016 р. на період з 2017 по 2025 рр. не могла передбачати умов ведення бойових дій, тому в сучасних умовах ця стратегія втрачає свою актуальність. Наразі громада бере участь у пілотному проєкті розробки комплексного плану просторового

розвитку території територіальної громади, який очікувалося завершити до 1 січня 2025 року, але з урахуванням військових ризиків терміни можуть бути відсунуті.

Оскільки стратегічне планування передбачає визначення пріоритетів, цілей та завдань для подальшого розвитку громади, то в сучасних реаліях, очевидно, першочерговим буде післявоєнна відбудова та безпека.

Через нові потреби та проблеми, що виникли внаслідок військових дій у 2022 році, зазнала змін законодавча база з питань місцевого та регіонального розвитку, були внесені зміни до Закону України «Про засади державної регіональної політики» [3]. Тобто, це планування не тільки про розвиток, а й відбудову та відновлення територій. Тому, в зазначеному нормативно-правовому акті, визначають території відновлення – мікрорегіони, територіальні громади, на території яких відбувалися бойові дії та/або які були тимчасово окуповані, та/або території яких зазнали руйнувань об'єктів критичної інфраструктури, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового фонду внаслідок ведення бойових дій, а також які характеризуються різким погіршенням рівня соціально-економічного розвитку та значним переміщенням населення до інших регіонів та/або інших держав [3].

Таким чином, стратегічне планування розвитку територіальних громад після війни буде новим досвідом та випробуванням, який вимагатиме комплексного підходу – відновлення інфраструктури, залучення інвестицій, підтримку малих підприємств, соціальні програми та забезпечення безпеки. Ключовою є співпраця між громадами, місцевими органами та міжнародними партнерами для ефективного використання ресурсів та досягнення стійкого розвитку та відновлення.

Література:

1. Загальна інформація. *Децентралізація.* URL: <https://decentralization.ua/about> (дата звернення: 21.02.2024).

2. Роганська громада: курс на відновлення - розмова з головою громади. *Децентралізація.* URL: <https://decentralization.ua/news/16390?page=98> (дата звернення: 02.03.2024).

3. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій». Закон України від 09.07.2022 р. № 2389-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text> (дата звернення: 06.03.2024).